

Nekropol

Onaylayan Administrator
Perpembe, 14 Aralık 2006
Son Güncelleme Cuma, 05 Ocak 2007

Çalışmalarına 2004 yılında, Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nin Kurtarma Kazısı; gerçekleştirildiği, Kemer Köyü içerisindeki Nekropol alanında, çevre temizliği ile başlanmıştır. Nekropol alanında ilk günlerdeki çalışmalar, sadece Müzenin 2. kazısının sonunda kazı çukuruna ip makineleriyle doldurduğu yaklaşık 2 m. kalınlığındaki toprağın çıkarılması işlemiyle geçmiştir. Müze kazısının atıkların temizlenmesi sonrasında, alanda düzgün tabaka kazısı yapılmayıp, öbek öbek çukurların açıldığı, bu yüzden düzgün bir seviye yakalanmasının olanaksız olduğu ortaya çıkmıştır. Kazı alanı önceki yılli açmalara uygun olarak 10x10 m.lik kareler halinde fakat buluntu yoğunluğu dikkate alınarak her açma tekrar bölünerek bu alt bölümlere a,b,c ve d alt adları verilmiştir (Resim:12). Mezar adları ortaya çıkıp sınırlarına göre verildiğinden, bütün nekropol alanında tek bir sınırlama olupmu; açma alanı dikkate alınmamıştır. Mezarlar alt tipleri olmakla birlikte bir özellik göstermeyenler M; toplu mezarlar TM; pitos mezarlar PM; taş sandık mezarlar TSM ve urne mezarlar ise UM şeklinde kodlanmıştır. E3-c aşmasında, önceki yıl kazılan ve tekrar çukurlara doldurulan toprağın kaldırılmasından sonra herhangi bir yeni kazma işlemi yapılmamıştır. Kazı alanında bir yandan dolgu toprak temizlenmesine devam edilirken, diğer yandan, E3-d aşmasında başlanan yeni kazılarda, M1 -77cm. derinlikte ortaya çıkmıştır (Resim:13). Ele geçen parçalardan anlaşıldığı kadarıyla, düz pipmiş-toprak levhalarla semer-dam biçiminde kapatılmış ve başlıca toprak bir kapak yerleştirilen mezarda herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. UM1, -150cm. derinlikte bulunmuştur (Resim:14). Kemik parçaları ve bir miktar kül ve kömür kalıntısının gözlemlendiği mezardan başka buluntu çıkmamıştır. Açmanın köbesine yakın bir yerde, M5'in sol yarısının tahrip edilmiş olan, -150 cm derinlikte M6 mezarına ulaşılmıştır (Resim:15). Pipmiş-toprak levhalarla semer-dam biçiminde örtülmüş mezardaki çok fazla erimiş iskeletin başucu kısmında unguentarium parçası ele geçmiştir. Açmanın güney-doğu sınırında -105cm. derinlikte rastlanan UM8'in içerisinde kremasyon gömüye ait, sağ yanmış kemik parçaları elde edilmiştir (Resim:16). Yarısı F3-c aşmasında bulunan M45'in başına geniş bir kap (urne) çevrilerek kapatılmış ve iskeletin doğrudan toprağa yatırıldığı mezarda, hiçbir bulguya rastlanmamıştır (Resim:17). Aynı açmada 140cm. derinlikte yer alan M46 da, doğrudan toprağa yatırılan cesedin yanında yine mezar hediyesi ele geçmemiştir. Bir kısmı E4-b aşmasında kalan, M9, -150cm. derinlikte doğrudan toprağa gömülü olarak bulundu. Mezarın içinde herhangi bir bulguya rastlanmadı. E4-a aşmasında, bugünkü yürüme zemininin -100cm. altında çalışmalar sürdürülmüş ve burada bir yanık katmanına rastlanmıştır. Aynı açmada, -135cm. derinlikte M2 ortaya çıkarılmıştır (Resim:18). Mezarda iki fayans boncuk bulunmuştur. Bu önceki yılli kazıda ortadan kaldırılan, kuzey-güney yönündeki iskeletin sadece ayak kemikleri bulunabilmiştir. Doğu-batı yönünde 162cm. derinde M3 ortaya çıkarılmıştır (Resim:19). Bu mezardan da, kıvrık bir kâse ele geçmiştir. Yarısı D4-b aşmasında kalan ise, -136cm. derinde ortaya çıkarılmıştır (Resim:20). M2 ve M3 de ceset, doğrudan toprağa yatırılmıştır. M4, 3cm. kalınlıkta, 47x47 cm. ölçülerinde, büyük pipmiş-toprak levhalarla kapatılmıştır. İçinde 7 unguentarium, 2 kandil, 1 Pipmiş-toprak Aphrodite figürü ve 1 kemik kabık bulunmuştur. E4-a aşmasında, -220cm. derinde bir yanık katman daha ortaya çıkarılmıştır. Açmanın ortalarından başlayan ve batı kenarında son bulan, -235cm. derinlikte, önceki yıl ortaya çıkarılan ýzgara şeklinde dizilmiş, mezar altındaki kesit içerisinde yer alan yanık (kömürleşmiş) ahşap kütükler ortaya çıkarılmıştır (Resim:21). Bu yanık tabaka yer yer 30cm. kalınlıkta korunmuştur. E4-b aşmasında ise -168cm. derinlikte bir oinohoe parçası ele geçmiştir. Bir kısmı E3-d aşmasında bulunan M5'e, -140cm. derinlikte rastlanmıştır (Resim:22). Mezarın daha sonra yapılan M6 ve M12 gömüleri yüzünden fazlaca tahrip edildiği, iskeletin sadece belden yukarısı ve sol yarısının korunduğu gözlenmiştir. Mezarı kaplayan pipmiş-toprak levhaları M12 de yeniden kullanılmıştır. M5'den çok kötü durumda 2 bronz sikke, kolye boncukları ve 3 bronz yüzük ele geçmiştir. Devam eden kazılarda ortaya çıkan M7'nin etrafında yanık ve kül kalıntıları olduğu tespit edilmiştir (Resim:23). Mezarın lekythos ve parçalar halinde 4 unguentarium ele geçmiştir. -160cm. derinlikte ortaya çıkarılan M10'un başı kuzey yönünde ve mezardan 1 pipmiş-toprak unguentarium ele geçmiştir (Resim:24). Buradan -156cm. derinlikte, UM3 ortaya çıkarılmıştır (Resim:25). Başı güneybatıya bakan M12, M5'in alt yarısının tahrip edilmiş durumda, -148cm. derinlikte ortaya çıkarılmıştır (Resim:26). Sol yan üzerine yatırılmış ve dizlerini biraz karnına doğru çekmiş iskeletin yanında, 1 unguentarium ve kıvrık unguentarium parçaları, mezar altında ise, 1 pipmiş-toprak dokuma tezgahı adlı bulunmuştur. Açmanın doğu sınırında, birinci aşmasında bulunan ve -40 cm derinlikte yer alan, M31 ve M32 ortaya çıkarılmıştır (Resim:27). Sağında ve solunda birer küne bulunan M32 pipmiş-toprak levhalarla semer-dam şeklinde örtülmüştür (Resim:28). Mezarda yoğun bir kül tabakası ile karışık olarak Mezardan 6 unguentarium ve küçük metal bir büst ele geçmiştir. E4-b ile E4-d aşmalarının arasında oldukça yoğun bir kül katmanı tespit edilmiştir. Hiçbir mezarla bağlantısı bulunmayan bu kül yığınının, muhtemelen bir kremasyon alanına işaret etmektedir (Resim:29). E4-c aşmasında, M11, -235cm. derinlikte ortaya çıkarılmıştır (Resim:30). Burada bulunan çok sayıda kalın kısımlı paslı demir çivi, gömünün ahşap tabutla gerçekleştirildiğini düşündürmüştür. Mezardan 11 adet pipmiş toprak figürin, 1 laginos, 1 kupa, biri pipmiş toprak diğeri cam 2 unguentariuma ait parçalar bulunmuştur. E4-c aşmasında, -240cm. derinlikte, hiçbir mezarla bağlantısı tespit edilemeyen 1 pipmiş toprak kandil ve aynı derinlikte, TSM 1'in batı kenarında, 1 pipmiş toprak kâse ele geçmiştir. Ayrıca bu açmada -240cm. derinlikte, tabanı düz pipmiş-toprak levha döbeli, içerisinde herhangi bir buluntuya rastlanmayan, M20 ortaya çıkarılmıştır (Resim:31). TSM 4'ün doğusunda, -255cm. derinlikte üzerinde kıymız figürü tek başına yapılmış palmet motifli bulunan 1 bodur lekythos ele geçmiştir. Bu sezon kazılarının en ilginç buluntularının vereni taş sandık mezarların üçü doğu-batı yönünde, biri kuzey-güney yönünde bırakılmıştır (Resim:32). Bunlardan ilki olan TSM 1'inde (Fayans erimiş durumda) iskeletin ağızından bir altın emperesson sikke (Resim:34), yanından altın bir diadem ve çok sayıda altın yaprak (Resim:35), iskeletin boyun kısmından 1 adet iki ucu boğa başı şeklinde altın zincirli kolye (Resim:36), 3 altın iğne (Resim:37) ve 1 çift erose küpe (Resim 38) ile 1 id; gövdeli pipmiş-toprak unguentarium, 1 bronz ayna, 1 bronz ve cam kozmetik kutusu, 1 pipmiş toprak-kandil, kötü durumda 1 kurşun alabastron ve 1 kıvrık kapaklı pyxis ele geçmiştir (Resim:39). TSM2'den (Resim:40) erimiş iskeletin ağızında 1 altın emperesson sikke (Resim:41), dizleri hizasında, bronz bir amphora (Resim:42) içerisinde, kıvrık kemikler ve 3 kıvrık altın çelenk(=stephanos) (Resim:43), 1 gorgo başı kabartması altın pul (Resim:44), ayaklarının yanında bir kıvrık kemik yığınının içinden harap durumda sivri dipli bir amphoriskos ve parçaları

demir bir strigilis ele geçmiştir. Yerel kum tabından yapılan TSM’ler apıry nem yüzünden kolayca parçalanır durumdadır yüzden içleri bobaltıldıkten sonra, yerinde bıkakılmıylardır. Burada devam eden kazılar sırasında, -240 cm derinlikte, TSM3 r açılmıyptır (Resim:45). TSM’de bir tarafı yaban keçisi, bir tarafı aslan babı beklinde düzenlenmiş bir altın zincir kolye (Resim:47), bir çift aslan babı beklinde küpe (Resim:48), bir altı yüzük (Resim:49) ve 1 koku kabı ortaya çıkarılmıyptır. Ýskelet hizasında bir bronz ayna ele geçmiştir. Mezarın, çok kırylgan olan kum tabından yapıldığı için, antik çağda bile kıryldığı ve b tutturularak onarıldığı gözlemlenmiştir. Aynı derinlikte bulunan TSM4’de diğer tab sandık mezarlarda görülen, mezarın oluşturan tab döbeme yoktu ve hiçbir iskelet kalıntısına rastlanmadı (Resim:50). Mezarda herhangi bir bulguya da rastlanmadı TSM1 ve TSM2’nin uzun kenarlarının kesiptiği yerde, kapak hizasından yaklaşık 30cm. derinde 10cm. kalınlığında bir tabaka tespit edildi. TSM1’in kuzey yanından tabana doğru derinleştirilen çalıpmalarda mezarların taban seviyesinde ana toprağın hemen üzerinde küçük parçalar halinde Arkaik Dönem aeolis seramik parçalarına rastlanmıyptır. E4-d açmasında toprak levhalarla semerdam çatılı M22 -160cm. derinlikte ele geçmiş, içinde kül ve yanık izleri gözlenmiştir. Mezarda biri tam, diğ parçalar halinde 2 unguentarium bulunmuştur. M24, -170cm. derinlikte ortaya çıkarılmıyptır ve mezarda herhangi bir buluntuya rastlanmamıyptır. Aynı açmada, -165cm. derinlikte, M27 mezarı ortaya çıkarılmıyptır. Mezarda iskelet dıpynda sadece yanık iz gözlenmiştir. Açmanın dođu kenarına yakın, -80cm. derinlikte rastlanan M28, pişmiş-toprak levhalarla semerdam beklinde örtü (Resim:51). Mezarda iskeletin ağzından korozyonlu 1 bronz sikke, karın kısmına yakın 1 kandil, 1 unguentarium, ayakucunda lagynos benzeri bir kap ele geçmiştir. M33, -170cm. derinlikte, pişmiş-toprak levhalarla semerdam beklinde, babucu ile ayakucu ise, dıybükey levhalarla kapatılmıyş mezarın yanında yanık izlerine rastlanmıyptır. Ayakucuna yakın bir yerde hayvan kemikleri unguentarium dıpynda buluntu ele geçmemiştir. -190 cm derinlikte yer alan M36’dan (Resim:52) ele geçen pişmiş- toprak unguentarium, 2 lagynos, 2 tek kulplu, geniş ağızlı kap ve kandiller dıpynda, mezarın ortasına yakın kısmında yanmış hayvan kemikleri parçalar halinde; kömürleşmiş durumda incir, hurma, elma, kestane, badem ve fındık ele geçmiştir. F3-c açmasında çalıpmalarına ilk kez tarafımızdan bağlanmıyptır. Yaklaşık -15cm. derinliğe kadar inilen çalıpmalarda, açmanın kuzeydoğu kö cam boncuklar ile kıryk cam parçaları ele geçmiştir. Çalıpmaların devamında, yaklaşık -70 cm derinlikte, toplam 7 adet basit ç mezarın etrafı tamamen temizlenmiştir. Bu sırada M8 mezarının güney ucunda, 17 cm kalınlığında 20x100cm. boyutlarında kapsayan bir yanık kütük ortaya çıkmıyptır. Mezarların çevresinden 1 pişmiş-toprak fincan ve 1 unguentarium ele geçmiştir. Etrafı temizlenen mezarlardan biri, -30cm. derinlikte, üzeri düz pişmiş-toprak levhalarla semerdam biçiminde kapatılmıyş M8 ortaya çıkarılmıyptır (Resim:53). Mezar kaplama levhalarından birinin iç yüzeyinde 2 adet köpek ayak izi gözlenmiştir. Mezarın üzerinde önce bulunan kütük ve yanık izleri, kremasyona iparet etmektedir Kremasyon cesedin gömülmüş olduğu yerde yapılmış olmalı Mezarda iki ayrı seviyede hediyelere rastlanmıyptır. Üst seviyeden 1 lekythos, 2 unguentarium, 1 kandil ele geçmiştir. Üzeri dıy pişmiş-toprak levhalarla kapatılmıyş M13, -20 cm derinlikte bulunmuştur. Mezarın kuzeyinde çok korozyonlu 1 bronz sikke, güneyinde 1 pişmiş toprak kandil ele geçmiş ve dođu yönünde de yanık izine rastlanmıyptır. Burada -44cm. derinlikte bulunan M14’te de yanık izine rastlanmamıyptır. M13 ile benzer olan bu mezarın içinden 1 sikke ve 1 lekythos bulunmuştur. Aynı açmada, içinden kül ve kemik çıkan ve ağız çapı 58cm. olan UM4 mezarı -58cm. derinde ele geçmiştir (Resim:54). Üzeri semerdam beklinde, pişmiş-toprak levhalarla kaplı M16, -25cm. derinlikte ortaya çıkarılmıyptır. Mezar içerisinde yanık katmanı üzerinde 3 unguentarium (Resim:55), 1 lekythos ve 1 kandil ele geçmiştir. Aynı açmada, -15 cm derinlikte, M17, semerdam beklinde pişmiş-toprak levhalarla kapatılmıyş durumda ele geçmiştir. Yanık izine rastlanan mezardan herhangi bir buluntu çıkmamıyptır. M17’nin altından -45 cm derinlikte açmanın dođu kesitinde UM6 mezarı ortaya çıkarılmıyptır (Resim:56). Yumurta formundaki kulplu, (amphora?) urnenin ağız çapı 15 cm, boyu 35 cm’dir. İçinden sadece yanık kemikler çıkmıyptır. M18, üzeri pişmiş-toprak levhalarla semerdam beklinde kapatılmıyş durumda, -50 cm derinlikte ele geçmiştir. Üzerinde dört delik bulunan 1 bronz disk ve 1 unguentarium, mezar levhaları üzerinde ele geçmiştir. Mezarın içinde sadece yanık izleri ve iskelet kalıntıları bulunmuştur. Bu mezarın 20cm. derinlikte dıybükey semerdam beklinde pişmiş-toprak levhalarla kaplı, içinde sadece kül bulunan M23’e rastlanmıştır. Açmanın ortasına yakın bir yerde -80cm derinlikte, doğrudan toprağa yatırylmıyş M25 ortaya çıkarılmıyptır (Resim:58). Ýskelet korozyonlu bronz sikke, ayakucunda 5 pişmiş-toprak figürin, 1 kandil, 1 lekythos, 1 cam unguentarium ve parçalar halinde bronz levhalar ele geçti. İçinde sadece kül bulunan, -65cm derinlikteki M30 ‘un (Resim:59) dıpyndaki plakalar üzerinde kemik bir saç tokasının (idne beklinde) parçaları bulunmuştur. Mezarın yakınında -60 cm derinlikte 1 lekythos ve parçalar halinde unguentarium ele geçmiştir. Aynı mezarın güneyinde 1 kylix’in kaide kısmına, kuzey doğusunda ise 1 unguentariuma rastlanmıyptır. Açmanın dođu kesitine paralel, -105cm derinlikte, iki grup halinde pişmiş-toprak figürinler ortaya çıkarılmıyptır. Grup grubun (Resim:60)etrafında bulunan metal çivilerden anlaşıldığına göre bunlar 30x25cm.’lik bir ahşap kutu içerisinde yer almıyordı. Bu grupta 9 pişmiş-toprak figürin bulunmaktadır. Diđer grupta ise (Resim:61) iki adet çivi bulunması aynı türden bir uygulamayı akla getirmektedir. Kuzeydeki grupta 3 pişmiş toprak figürin, 1 skyphos ve 1 kandil ele geçmiştir. Açmanın tam ortasında ise, -75 cm derinlikte, 35 cm çapında, içinde sadece yanık kemik parçaları bulunan UM9 yer alıyordu. F3-c açmasının güneyinde 115 cm derinlikte, pişmiş-toprak levhalarla semerdam biçiminde kapatılmıyş M38 mezarı ortaya çıkarılmıyptır (Resim:62). Mezarın ortasında kıryk lekythos ve 2 kandil bulunmuştur. Ýki yanındaki yanık izlerinden gömüldüğü yerde yakıldığı dübünölmektedir. İçinden sadece yanık parçaları çıkan, 35 cm çapındaki UM10 -67cm derinlikte, ele geçmiştir. M41, -30 cm derinlikte ortaya çıkarılmıyptır (Resim:63). Mezarın ortasında pişmiş-toprak levhalarla semerdam biçiminde kapatılmıyş mezardan biri mezarın içinde diğeri mezarın dıpynda 2 kandil, üzerinde kaba yazı beklinde su kurları ileplemiş 1 kıryk lekythos ve 2 unguentarium bulunmuştur. M41’in içindeki kömürleşmiş bir kütük parçası etrafındaki yanık izlerinden cesedin burada yakıldığı anlaşılmaktadır. Dođrudan toprağa gömülen, içinde iskelet dıpynda bir parça bulunmayan ve babı güneyde olan M42, -115 cm derinlikte ortaya çıkmıyptır (Resim:64). M43, -50 cm derinlikte ve pişmiş-toprak levhalarla semerdam beklinde kapatılmıyş mezarın babucuna devpirme bir mermer mezar steli parçası kapatılmıyptır (Resim:65). Ýskeletin babı altındaki kütük ve iki yanındaki yanık izlerinden cesedin burada yakıldığı anlaşılmaktadır. Mezarın içinden bir unguentarium parçası dıpynda buluntu çıkmamıyptır. F3-c açmasında, -70 cm derinlikte, M49 bulundu. Mezardan çok miktarda yanık kemik parçası yanında 1 unguentarium çıktı. Burada yer alan M50, -105 cm derinlikte ortaya çıkarıldı (Resim:66). Pişmiş-toprak levhalarla semerdam beklinde kapatılmıyş mezarda iskelet dıpynda bulguya rastlanmadı. Aynı açmada, -110 cm derinlikte rastlanan, ağız kısmı tabla kapatılmıyş PM1 kırylarak (Resim:67) -üst seviyelerinde- içerisinde direkt toprağa gömü beklinde yatıyan 130 cm derinlikte ortaya çıkarıldı. Mezarda iskelet dıpynda bir bulguya rastlanmadı. 215 cm boyunda 140 cm çapındaki, antik kızılyp kenetlerle birleştirildiği anlaşılan PM1’de tabana serilmiş çakıl üzerine, babucu pitosun ağız kenarına denk gelen

insanýn sosyal sýnyflarýna iparet etmektedir. Altýn takýlarla birlikte gmlmp Tap-Sandýk Mezar sakinleri yönetici sýnyfý tem bu lahitlerin birinde bulunan bronz amphora içindeki gm kremasyonu ve altýn talar içeriyordu. Semer-dam mezarlarda bulunan sikkelerden birinin Priapos kentine ait olmasý, kentin ticari canlýlýđýný da ortaya koymaktadır.Parion l gömme geleneklerinin Troas Bölgesi'nin genelinde bilinen geleneklerden pek farklý olmadýđý, özellikle altýn takýlar yönünden Dardanos Tümülüsü ve Lapseki buluntularýyla yakýn benzerlikler olduđu görülmektedir.Semerdam mezarlarýn sayýca çokluđu v bunlarýn çođunlukla Augustus ađýndan olmasý, bu dönemde Parion'un nüfusunun arttýđýný göstermektedir. Parion, Au tarafýndan "Colonia Pariana Iulia Augusta" ilan edildikten sonra geliþmiþ ve nüfusu da artmýþ olmalýdır. Bu sayede çevreden g de alan kent nüfusunun epitliliđi l gömme geleneklerine de yansýmýþtýr.Sonuçta Parion Kazýsý 2005 yýlý alı Troas bölgesinin olduđu kadar Anadolu'nun da önemli kentlerinden biri olduđunu ortaya koymuþtur.